



آموزش مهارت به افق آینده

دکتر مهدی یار احمدی خراسانی

مدیرمسئول پایگاه جامع مدیریار و مدرس دانشگاه

روش تربیتی است که در شکل‌گیری شخصیت بهنجار و سالم افراد جامعه نقش آفرینی می‌کند.

کلیدواژه‌ها: آموزش و پرورش، آموزش مهارت‌محور، آینده‌پژوهی، نیازسنجی، اقتصاد دانش‌بنیان، سرمایه انسانی

ضرورت آموزش‌های مهارت‌محور در نظام آموزش و پرورش

نظام آموزش و پرورش یکی از مهم‌ترین ارکان جامعه است که باید متناسب با تحولات پیچیده عصر حاضر، به اصلاحات اساسی در ساختار و محتوا بپردازد. یکی از این اصلاحات توجه ویژه به آموزش‌های مهارت‌محور است که از طریق تربیت نیروی ماهر مورد نیاز بازار کار، نقش مهمی در تشکیل سرمایه انسانی ایفا می‌کنند. این آموزش‌ها در کشورهای در حال توسعه نه تنها عهده‌دار تربیت نیروی کار مورد نیاز بخش‌های گوناگون این کشورها هستند، بلکه از طریق بسترسازی خوداشتغالی، به حل مشکل بیکاری نیز کمک می‌کنند. آموزش‌های مهارت‌محور، با توجه به بهره‌مندی از مبانی تجربی و دانش‌بنیان، به‌طور هم‌زمان راه میانبری در مسیر تربیت نیروی انسانی به شمار می‌آیند. متأسفانه در کشور ما کم‌توجهی و همسوس نبودن نظام آموزش و پرورش با نیازهای جامعه یکی از دلایل بروز بحران و بیکاری فارغ‌التحصیلان است؛ در صورتی که نیاز اساسی فارغ‌التحصیلان آموزش و پرورش برای رسیدن به شغل و پذیرش مسئولیت‌های تخصصی جامعه، مهارت است. یعنی فرد علاوه بر داشتن توانایی‌های ذهنی و فیزیکی، سطح معینی از تحصیلات، و همچنین ویژگی‌های رفتاری چون شخصیت، نوع نگرش، انگیزش و ارزش‌های فردی، باید مهارت‌های مورد نیاز را در طول دوران تحصیل کسب کند. از اینجا مشخص می‌شود که

مقدمه

در مبانی نظری «سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» و در بند بیست و سوم گزاره‌های ارزشی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی کشور، «مسئولیت‌پذیری همه‌جانبه، مشارکت اجتماعی و داشتن روحیه جمعی و مهارت‌های مورد نیاز جامعه» مورد تأکید قرار گرفته است. در همین راستا، با گذشت سه دهه از ظهور «نظریه توسعه مبتنی بر دانش»، همه اتفاق نظر دارند که توسعه یک کشور بدون توسعه ظرفیت‌های یادگیری و نهادینه‌شدن دانش در تمامی ارکان اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ناممکن است.

دو ویژگی مهم اقتصادهای دانش‌بنیان، فراوانی منابع به‌دلیل گسترش دانش در تمامی سطوح و تدارک نیروی کار بسیار آموزش‌دیده و مطلع است. در این اقتصاد، دانش و مهارت دارایی‌های کلیدی هستند و به عبارت دیگر، سرمایه‌های انسانی زیربنای تأمین این دو وجه محسوب می‌شوند. با عنایت به موارد فوق، تربیت نیروهای کارآفرین و گسترش آموزش‌های مهارت‌محور در سرلوحه هدف‌های نظام‌های آموزشی قرار دارد. افزون بر آن، آموزش‌های مهارت‌محور، علاوه بر دستاوردهای اقتصادی، پیامدهای فراوان فرهنگی، اجتماعی و سیاسی دارد و می‌تواند باعث تقویت بنیان خانواده، کاهش آسیب‌های اجتماعی، ایجاد نشاط و شادابی در نیروهای جوان، تقویت انسجام ملی و پایداری امنیت ملی شود. به تعبیر شهید مطهری: «کار یک

بین دوره‌ها و مواد آموزشی فارغ‌التحصیلان با آنچه بازار کار از بُعد مهارت فنی و علمی می‌طلبد، تناسب منطقی برقرار نشده است.

از سوی دیگر، پیش از فارغ‌التحصیلی دانش‌آموزان، معیارهای مناسبی برای ارزیابی از نظر حداقل توانمندی علمی و عملی آن‌ها وجود ندارد. همچنین نظام آموزشی نتوانسته است، روحیه علمی دانش‌آموزان را برای پیدا کردن کار مفید برای خود و جامعه به خوبی تقویت کند. بیکاری فارغ‌التحصیلان در حالی رخ می‌دهد که به‌زعم برخی دانشمندان، عصر دانش است و اگر دیروز کشورهای جهان به منابع مادی خویش وابسته بوده‌اند، امروزه بیشتر به منابع انسانی و سطوح دانش خویش وابسته‌اند. در حال حاضر میان نظام آموزشی و بازار کار کشور، از نظر کیفی و کمی، ارتباط منطقی وجود ندارد. به همین دلیل ایجاد هماهنگی بین نظام آموزش و پرورش به تناسب فارغ‌التحصیلان با نظام بازار کار برای جلوگیری از اتلاف منابع ضرورت دارد و توسعه آموزش مهارت‌محور یکی از این تدابیر است.

آموزش‌های مهارت‌محور کمک می‌کنند که در راستای فناوری و علوم دانش‌بنیان، به همراه دانش‌های خاص مربوط به شغل و در بخش‌های متفاوت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مهارت‌های لازم کسب شود. به عبارت دیگر، آموزش‌های مهارت‌محور می‌توانند موجب بالارفتن کارایی و کارآفرینی نیروی انسانی برای کمک به رشد اقتصادی و اشتغال در جهت بهبود کیفیت زندگی مردم شوند. تحقق این هدف در مرحله نخست نیازمند شناخت نیازهای در حال تغییر بازار کار (نیازسنجی) و کارایی و انعطاف‌پذیری نظام آموزشی است که این امر با رویکرد آینده‌پژوهی می‌تواند به شناسایی نیازها و سپس طراحی و اولویت‌بندی آموزش‌های مهارت‌محور بینجامد.

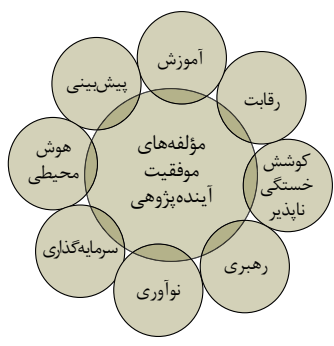
آینده‌پژوهی در آموزش و پرورش

یکی از الزامات توسعه و پیشرفت در هر زمینه، داشتن بینش نسبت به محیط، تصمیم‌گیری به‌موقع و داشتن برنامه هدفمند، جامع و کامل است. این امر میسر نمی‌شود مگر اینکه امر آینده‌پژوهی به‌صورت صحیح و موفق انجام گیرد. آینده‌پژوهی در پی آن است که انسان را برای رویدادهای غیرمنتظره آماده کند. این دانش می‌کوشد با فراهم آوردن امکاناتی برای افزایش آگاهی از آینده، کنترل بر آن را افزایش دهد. از طرف دیگر، با توجه به اینکه یکی از اساسی‌ترین وظایف نظام تربیتی ارائه تصویری روشن از انسان مطلوب است و گویاترین شاهد بر ضرورت وجود یک نظام آموزشی، توجه به آینده است. آموزش و پرورش از پیش‌دبستانی تا پیش‌دانشگاهی، ضرورتاً می‌باید آینده‌مدار باشد، زیرا کارکرد آن در واقع تجهیز دانش‌آموزان به دانش و مهارت‌های لازم برای مشارکت مؤثر در جامعه، چه در زمان حال و چه در زمان آینده، است.

سازمان‌های آموزشی با توجه به نقش خطیر خود در زمینه

تعلیم و تربیت نسل‌های آینده، نیازمند نگرش و توجه جدی به آینده، نه تنها به منظور آمادگی برای بهره‌گیری از امکانات جدید، بلکه تلاش در زمینه ساختن آینده مطلوب هستند. ظهور مفاهیم جدید فرهنگی و اجتماعی، ارزش‌های فرهنگی در حال تغییر و سرعت تغییرات که تابعی از تأثیر رشد فناوری‌های ارتباطی محسوب می‌شوند و همچنین، اقدامات نهادهایی چون دولت و مجلس، و گسترش ضریب نفوذ رسانه‌های تصویری، نوشتاری و شنیداری در سطوح داخلی و خارجی، کارایی این سازمان‌ها را با مسائل متنوع و پیچیده‌ای مواجه کرده است. علاوه بر این، انتظار جامعه در خصوص تربیت نیروی انسانی کارآمد، توانمند، بانشاط و متعهد به ارزش‌های مذهبی و ملی، ضرورت توجه به مسائل آینده را در آموزش و پرورش دوچندان ساخت است.

دستیابی به کارایی در آموزش و پرورش مستلزم رویکرد تغییر



- تعریف آینده‌های مطلوب آموزشی
- ارائه تصویری از وضعیت آینده فناوری و تأثیر آن بر فعالیتهای آموزشی

اهداف آموزش و پرورش آینده‌پژوهی در آموزش و پرورش

و اعمال تغییرات متناسب با شرایط آینده است. ایجاد ساختار مناسب آموزشی در مواجهه با ویژگی‌های محیط جدید مستلزم شناخت آینده است و بدون آن امکان ندارد.

«مهارت‌محوری» در آموزش و پرورش

نظام آموزش و پرورش از بزرگ‌ترین و گسترده‌ترین نظام‌های درون هر جامعه است که سرنوشت آن در بلندمدت تعیین می‌شود. اهمیت و ضرورت آموزش نیروی انسانی از آن روست که تحقق توسعه مستلزم پرورش نیروی انسانی کیفی و باصلاحیت است و توسعه بدون داشتن انسان‌های توسعه‌یافته امری غیرممکن محسوب می‌شود. ضرورت و اهمیت این موضوع، در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در دو بند از گزاره‌های ارزشی نظام تعلیم و تربیت به شرح زیر مورد تأکید قرار گرفته است:

۱. مسئولیت‌پذیری همه‌جانبه، مشارکت اجتماعی و داشتن روحیه جمعی و مهارت مورد نیاز جامعه؛
۲. روحیه کارآفرینی، کسب شایستگی‌های عام حرفه‌ای، مهارتی و هنری زمینه‌ساز کار مولد.

آموزش

آموزش فرایندی برنامه‌ریزی‌شده برای تغییر نگرش، دانش یا



توانایی اکتسابی و تمرین شده برای انجام ماهرانه وظیفه یا شغل است که معمولاً ماهیتی دستی دارد.

مهارت همان کاربرد دانش و توانایی اکتسابی انجام کاری خاص برای رسیدن به نتیجه از پیش تعیین شده در زمان مشخص است. برخی مهارت‌ها عمومی هستند؛ مانند توانایی تصمیم‌گیری، حل مسئله، تفکر خلاق، برقراری رابطه مؤثر با دیگران، کنترل فشار روانی (استرس) و مانند آن. اما برخی دیگر مربوط به شغلی خاص هستند. اصطلاح مهارت به توانایی‌هایی اشاره دارد که الزاماً ذاتی نیستند، اما قابل پرورش هستند و به‌ویژه در شیوه انجام وظیفه فرد و نه در توانایی‌های بالقوه او انعکاس می‌یابند. بنابراین ضابطه اصلی مهارت اقدام مؤثر در شرایط متغیر است و مهارت‌آموزی عبارت است از تلاش در جهت کسب تخصص حرفه‌ای ماشینی، ورزیدگی در امور مدیریتی، و اکتساب روش‌ها و برخوردهای مناسب در مقابل مسائل دقیق اجتماعی.

آموزش‌های مهارت‌محور

عبارت است از مجموعه آموزش‌هایی که به ایجاد خزانه مهارتی در ذهن و نظام رفتاری فرد تحت آموزش منجر می‌شود و وی را آماده کنشگری و تأثیر عمیق در محیط زندگی و کاری می‌کند. باید گفت مهارت نوعی توانایی در انسان است که در موقعیت واقعی، ضمن درگیری عملی با موضوع مهارت، به کشف عملی و آفرینشگری و تولید منجر می‌شود. این توانایی حاصل یادگیری تدریجی و شهودی است. مهارت در توانایی و فعالیت دست‌ها تجلی می‌یابد. اگرچه کمتر در قالب واژگان قرار می‌گیرد، اما نیازمند درجه‌ای از دانش است. آموزش مهارت دارای هدف‌هایی عینی و قابل سنجش با معیارهای معلوم است که افراد می‌توانند صرف‌نظر از کاربرد، آن را بیاموزند. در واقع مهارت مقوله‌ای عینی است که برخی واجد آن هستند و به‌نوبه خود به دانش تبدیل می‌شود.

در مجموع می‌توان گفت مهارت درک و دانش عمیق و تخصصی در رشته معینی و حاصل تجربه، تربیت و آموزش است که به تدریج طی مدتی طولانی در شخص ایجاد می‌شود. از یک منظر، مفهوم مهارت با «توانایی» یکسان انگاشته می‌شود. بنابراین از مهارت پیاده‌روی و مهارت بستن بند کفش نیز سخن به میان می‌آید. از منظر دیگر، دامنه مهارت از مهارت‌های

مهارت‌ها از طریق تجربه‌های یادگیری است تا از این رهگذر عملکرد افراد در یک فعالیت یا مجموعه‌ای از فعالیت‌ها به شکل مؤثری تغییر یابد. روش‌های آموزش به چهار دسته کلی تقسیم می‌شوند: روش‌های آموزش مهارتی، روش‌های آموزش دانشگاهی، روش‌های فردمحور و آموزش‌های تجربی.

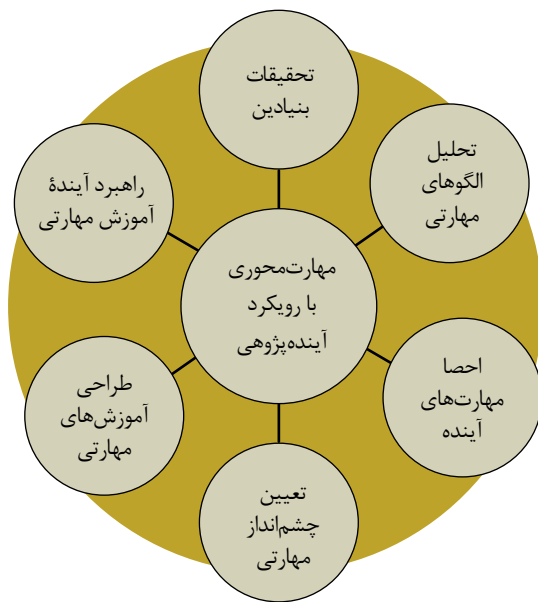
روش‌ها و فنون آموزش و ارتباط با انواع مهارت

با توجه به جدول زیر، هم‌زمانی و ترکیب آموزش‌های مهارتی و مدرس‌های برای ارتقای کارایی و اثربخش بودن آموزش‌ها امری ضروری است:

انواع آموزش	مدل‌های آموزش				انواع مهارت
	ادراکی	انسانی	فنی	مطالعات موردی	
آموزش مهارتی	*	*	*	مطالعات موردی	آموزش حین کار
	*	*	*	بازی‌های کسب و کاری	چرخش شغلی
	*	*	*	ایفای نقش	مربیگری
	*	*	*	مدل‌سازی رفتاری	معلم - شاگردی
آموزش مدرس‌های	*	*	*	آموزش‌های مبتنی بر جزوه	درس گروهی (سمینار، کنفرانس) و بحث، رسانه‌های صوتی و تصویری و ارتباطات از راه دور
	*	*	*	آموزش‌های مبتنی بر رایانه	
	*	*	*	آموزش‌های مبتنی بر اینترنت	
	*	*	*	آموزه‌های هوشمند	

مهارت‌محوری

تعریف‌های لغت‌نامه‌ای همگی «مهارت» را خوب انجام‌دادن کارها معرفی کرده‌اند. این تعریف‌ها شامل کارایی در هر دو جنبه روانی و فیزیکی، شامل مهارت دستی و ذهنی است. مهارت حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به توانمندی یا شایستگی است که معمولاً به مهارت‌های عملی ارجاع می‌شود. همچنین



ادراکی، مانند تفکر خلاق و نقاد آغاز می شود و تا حیطه مهارت های دستی و نیز مهارت های عاطفی و اخلاقی پیش می رود که این دیدگاه بسیار وسیع تر از نگاه اول است.

در تعریف مهارت به عنوان توانایی، چنین استنباط می شود که حتی اگر بتوان مهارت های ادراکی را نیز در آن گنجانده، وارد کردن عواطفی مانند دوستی و مهربانی در آن قابل تردید است. دلیل این تردید را باید در ماهیت عواطف یافت. در مهارت، ورزیدگی یک نماد است، ولی در عواطف نه ورزیدگی بلکه شیوه ابراز و مهار عواطف موضوعیت می یابد و بدیهی است مهار کردن با ورزیدگی یکسان نیست. به همین دلیل نمی توان عواطفی مانند مهربانی و امید را از نوع مهارت دانست. آموزش و کسب دانش به ایجاد تخصص در افراد منجر می شود. اگر تخصص با تجربه کاری همراه شود، مهارت به وجود می آید.

مراحل طراحی نظام مهارت آموزی (رویکرد کاربردی)

برای طراحی نظام مهارت آموزی چهار مرحله به این شرح پیشنهاد می شود:

تعیین توالی هدفها و انتخاب روش های مهارت آموزی؛
۳. اجرا: شامل مؤلفه های مشخص رسانه های یادگیری، تعیین حوزه ها و محتوای برنامه درسی، تعیین مشوق های یادگیری، و اجرای آزمایشی و بهسازی؛
۴. ارزشیابی و مهندسی دوباره: شامل مؤلفه های معیارهای سنجش اثربخشی، اجرای ارزشیابی (درونی و بیرونی)، بهسازی و ارتقای مستمر کیفیت برنامه، مهندسی دوباره و گزارش نتایج ارزشیابی.

نتیجه گیری

با تحلیل محتوای کیفی مبانی نظری، راهکارهایی به شرح زیر برای توسعه مهارت محوری پیشنهاد می شوند:

۱. طراحی نظام مهارت آموزی در همه سطح های نظام آموزشی؛
۲. حمایت فکری و معنوی مدیران صنعت از آموزش های مهارتی؛
۳. تجهیز مراکز آموزشی در راستای مهارت آموزی دانش آموزان؛
۴. بهینه کاوی و الگوگیری از کشورهای موفق در حوزه آموزش مهارتی متناسب با فرهنگ ایرانی - اسلامی؛
۵. تشکیل انجمن های آموزش مهارتی؛
۶. جذب و توسعه اعضای هیئت علمی مهارتی در همه سطح های آموزشی؛
۷. تعاملات سازنده مدیران نظام آموزشی و مهارتی و مؤسسه ها و شرکت های دانش بنیان در راستای توسعه سرمایه های انسانی.



۱. پیش طراحی: شامل مؤلفه های تشکیل گروه کاری مهارت آموزی، تشکیل بانک اطلاعاتی، توصیف زیرساخت های اطلاعاتی، تعیین سیاست های کلی، دیدگاه های آرمانی و مأموریت های نظام مهارت آموزی، تجزیه و تحلیل سازمان (نقاط ضعف و قوت، فرصت و تهدید)، تعیین راهبردهای بنیادی و هدف های آرمانی با توجه به نتایج تحلیل، تعیین ساختار آموزش از طریق اجرای نیازسنجی و تعیین نیازهای مهارت آموزی فعلی و آتی با توجه به جهت گیری های آینده؛

۲. طراحی: شامل تعیین اهمیت بر اساس نیازهای مهارت آموزی، تعیین سطح های مهارت آموزی،

مهارت یعنی درک و دانش عمیق و تخصصی در رشته‌ای معین، که حاصل تجربه، تربیت و آموزش است. به تدریج طی مدتی طولانی در شخص ایجاد می‌شود. از یک منظر، مفهوم مهارت با «توانایی» یکسان انگاشته می‌شود

سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور

سیاست‌های کلی نظام در بخش علم و فناوری

نقشه جامع علمی کشور

برنامه‌های سوم، چهارم، پنجم و ششم توسعه کشور

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

اسناد بالادستی

ارتقای مهارت و توانمندی دانش‌آموزان و دانش‌آموختگان متناسب با نیازهای جامعه و صنعت در راستای توسعه اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان

هدفمند کردن پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی در جهت حل مسائل جامعه و صنعت

بهبود و اصلاح ساختار، فرایندها و آیین‌نامه‌های اجرایی

تدوین مشوق‌های مناسب برای دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی، وزار تخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی

شناسایی و بهره‌گیری از ظرفیت‌ها، اختیارات و امکانات وزار تخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی در جهت تسهیل و توسعه همکاری‌های مشترک

فرهنگ‌سازی، شناسایی، مستندسازی و ترویج دستاوردها، شناسایی و بهره‌گیری از ظرفیت‌ها، اختیارات، امکانات وزار تخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی در جهت تسهیل و توسعه همکاری‌های مشترک

سازمان‌دهی برای حضور مؤثر دانش‌آموختگان در پاسخ‌گویی به نیازهای بازار کار و بهبود بهره‌وری

سازمان‌دهی، بایش و ارزیابی همکاری‌ها با جامعه و صنعت

راهبردها

ترسیم الگوی مهارت‌محوری

بعد	مؤلفه	شاخص	آموزش و پرورش	آموزش عالی	پژوهشی و دانش‌بنیان	فرهنگی رسانه‌ای	مقننه و مجریه	مراکز صنعتی و اجرایی
محدوری	رفتاری - شخصیتی	انعطاف‌پذیری، ایثار و از خودگذشتگی، تفکر خلاق، نظام‌دار و انتقادی						
		جدیت، قاطعیت و سرعت عمل، حرکتی - ورزشی، خودانگیزی و خودانگیزی						
		خودارزیایی و خودکنترلی، ریسک‌پذیری، سرعت، دقت و هوشمندی						
	اجتماعی - ارتباطی	مدیریت زمان، مهارت تاب‌آوری، مهارت‌های فیزیکی						
		ارتباط با دیگران، تسلط به زبان‌های خارجی، تکریبم آریاب‌رجوع، جلب اعتماد، حضور در جمع، روابط عمومی، قانون‌گرایی، کنترل احساسات، گوش‌دادن، مذاکره و اقیاع‌سازی، مهارت بیان، مهارت‌های کار تیمی و گروهی نقادی، همدلی و محبت، مهارت شنود مؤثر						
	فرهنگی	انجام تکالیف دینی، آیندمنگری، بازیابی پس از شکست، بصیرت، پایندی به اخلاق اسلامی، تعامل با سایر فرهنگ‌ها، حفظ محیط زیست، ساده‌زیستی، شادی و نشاط، صداقت، صراحت لهجه، صرفه‌جویی، قناعت، مثبت‌اندیشی، مسئولیت‌پذیری						
		استفاده از اینترنت، استفاده بهینه از فضای مجازی، آشنایی با تجهیزات فناوری اطلاعات و ارتباطات، جست‌وجوی اطلاعات کار با نرم‌افزارها، مهارت کار با رایانه						
	اداری - سیاسی	مدیریت شخصی، اقدام مسئولانه، مکاتبات اداری، پذیرش نظرات متفاوت، موضع‌گیری منطقی، گزارش‌نویسی، شناخت محیط						
		بازارهای پول و سرمایه، بازاریابی، تجاری‌سازی، حسابداری، مدیریت منابع مالی، مهارت تجارت و بازرگانی، هوش تجاری						
	علمی	یادگیری فعال، مطالعه حرفه‌ای، آیندپژوهی، تحقیق و پژوهش، دانش‌بنیان						
تسلط به کار، دقت و سرعت								
حرفه‌ای و صنعتی	آشنایی با تجهیزات، برنامه‌ریزی عملیاتی، نمانام‌سازی (برندسازی) شخصی، بهسازی و بازسازی تجهیزات، تعمیر و نگهداری، خلاقیت و نوآوری، کار با تجهیزات، کار آفرینی، بررسی کیفیت							
	هدف‌گذاری، تصمیم‌گیری، حل مسئله							
سازمان‌دهی	مدیریت منابع، مدیریت اطلاعات، استعدادیابی، مدیریت منابع انسانی							
	تفویض اختیار، مدیریت بحران، مدیریت تعارض، ادراکی							
هدایت و رهبری	تجهیزات‌محور بودن، گستردگی ساختار سازمان، تنوع فعالیت‌ها، وجود تعامل بین سازمان‌ها، سابقه و تجارب موفق							
	استادان متخصص و متعهد، منابع انسانی متعدد و متخصص، وجود مدیران متخصص و متعهد، روحیه خودیابوری و اعتمادبنفس، نیروی انسانی جوان و علاقه‌مند به تحصیل، روحیه مسئولیت‌پذیری، وجود افراد تخبه							
ساختاری	تجهیزات‌محور بودن، وجود مراکز آموزشی متعهد، تجهیزات و امکانات مناسب، زیرساخت‌های اطلاعاتی و ارتباطی، نشریه‌ها و رسانه‌های متنوع و مختلف، گستردگی امکانات آموزشی در سطح کشور، وجود شرکت‌های دانش‌بنیان							
	مشخص شدن آسیب‌های مدرک‌گرایی، حمایت افکار عمومی، دسترسی به منابع غنی اسلامی، حمایت رسانه‌ها، تبدیل شدن به یک مطالبه عمومی، عزم و اراده ملی برای توسعه مهارت، انگیزه بالا به ادامه تحصیل، انگیزه‌های ملی‌مذهبی، ارزشمند بودن مهارت‌محوری							
نیروی انسانی	سازمان بین‌المللی کار، فضای مجازی و اینترنت، تجارب کشورهای موفق، جمعیت جوان کشور، نرخ بالای بیکاری، زودبازده بودن فراگیری مهارت، ظهور و گسترش فناوری‌های نوین							
	ارزش‌های مثبت اسلامی و ملی، رویکرد مثبت اسناد بالادستی، حمایت فرماندهی کل قوا، فرمان‌ها و تدابیر فرماندهی کل قوا، تأکید بر اقتصاد مقاومتی در سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کشور، حمایت سازمان‌های بین‌المللی از مهارت‌آموزی							
امکانات و تسهیلات	سازمان بین‌المللی کار، فضای مجازی و اینترنت، تجارب کشورهای موفق، جمعیت جوان کشور، نرخ بالای بیکاری، زودبازده بودن فراگیری مهارت، ظهور و گسترش فناوری‌های نوین							
	ارزش‌های مثبت اسلامی و ملی، رویکرد مثبت اسناد بالادستی، حمایت فرماندهی کل قوا، فرمان‌ها و تدابیر فرماندهی کل قوا، تأکید بر اقتصاد مقاومتی در سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کشور، حمایت سازمان‌های بین‌المللی از مهارت‌آموزی							
فرهنگی	سازمان بین‌المللی کار، فضای مجازی و اینترنت، تجارب کشورهای موفق، جمعیت جوان کشور، نرخ بالای بیکاری، زودبازده بودن فراگیری مهارت، ظهور و گسترش فناوری‌های نوین							
	ارزش‌های مثبت اسلامی و ملی، رویکرد مثبت اسناد بالادستی، حمایت فرماندهی کل قوا، فرمان‌ها و تدابیر فرماندهی کل قوا، تأکید بر اقتصاد مقاومتی در سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کشور، حمایت سازمان‌های بین‌المللی از مهارت‌آموزی							
منابع و امکانات	سازمان بین‌المللی کار، فضای مجازی و اینترنت، تجارب کشورهای موفق، جمعیت جوان کشور، نرخ بالای بیکاری، زودبازده بودن فراگیری مهارت، ظهور و گسترش فناوری‌های نوین							
	ارزش‌های مثبت اسلامی و ملی، رویکرد مثبت اسناد بالادستی، حمایت فرماندهی کل قوا، فرمان‌ها و تدابیر فرماندهی کل قوا، تأکید بر اقتصاد مقاومتی در سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کشور، حمایت سازمان‌های بین‌المللی از مهارت‌آموزی							
اسناد بالادستی	سازمان بین‌المللی کار، فضای مجازی و اینترنت، تجارب کشورهای موفق، جمعیت جوان کشور، نرخ بالای بیکاری، زودبازده بودن فراگیری مهارت، ظهور و گسترش فناوری‌های نوین							
	ارزش‌های مثبت اسلامی و ملی، رویکرد مثبت اسناد بالادستی، حمایت فرماندهی کل قوا، فرمان‌ها و تدابیر فرماندهی کل قوا، تأکید بر اقتصاد مقاومتی در سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کشور، حمایت سازمان‌های بین‌المللی از مهارت‌آموزی							